

BARCS és VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap.

Felolvas szerkesztő és kiadó
Skríbanek Géza.

Egész évre 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.
Nyitlér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint.

Vidéki városok parlamentje.

A sok kongresszus között, melyek eltekintve attól, hogy szükségesekek, valósággal divattá váltak manapság, sajnosan nélkülözzük a vidéki városok kongresszusát. Eltekintve attól, hogy nincs az a vidéki város, amely meg volna elégedve az állam támogatásával s így a vidéki városoknak a kongresszuson elfoglalt egyöntetű álláspontja az állammal szemben érvényre juthatna, a közös érdekek roppant sokasága fűzi össze a vidéki városokat. Hiszen mindenütt ugyanazokat a lapokat találjuk, ugyanazokat a panaszokat halljuk, egy törvény szerint kormányoznak bennünket s fogyatékoságát, kicsinyességét egyaránt érezzük. A vágyak, az óhajások, a helyzet javulására irányuló törekvések is nagyjában megegyeznek minden városban. S a kongresszus, ahol vágyainkat és panaszainkat a nagy világ füle hallatára mondhatjuk el: okvetlenül lendítene helyzetünkön.

Természetesen csak úgy, ha céltudatosan járunk el, ha a realitás határai között mozgunk. Azért mondjuk ezt, mert volt már

egy kongresszusa a vidéki városoknak — ha jól emlékezünk, két év előtt Máramaros-Szigeten — de ahol ezeket a szempontokat szem elől tévesztették. Máramaros-Szigeten nem jutottak tovább a magas elméleteknél és a kongresszus eredményt nem mutatott fel.

Őszinte örömmel üdvözljük tehát Győr városának kezdeményezését az iránt, hogy kongresszusra hívja össze a vidéki városokat. Hogy a kongresszust megtartják, az már fait accompli. Győr lelkes felhívására eddig huszonöt város jelentette be, hogy részt vesz a kongresszuson, melyet minden valószínűség szerint a nyár elején tartanak meg.

A kongresszus tanácskozási anyagát egy Győr város közgyűléséből kiküldött bizottság dolgozza ki és készíti elő, a résztvevő vidéki városok természetesen szintén elő készülnek, hogy témáikkal emeljék a kongresszus színvonalát és hatását. Alapos és okos eszmecserékre van tehát kilátásunk, a kongresszus után a vidéki városok tisztában lesznek helyzetükkel és tudni fogják, mit kérhetnek, mit követelhetnek és mit reformáljanak. Ez a kongresszus nem fog, de nem is szabad

neki elméleti nagy általánosságok között mozogni, hanem minden irányban hű kifejezője lesz annak az álláspontnak és helyzetnek, melyet egy vidéki város a környékbeli községekkel, fölöttes hatóságával, az állammal, a fővárossal és a vidéki polgár az ő városával szemben elfoglal. Elmondunk azon a kongresszuson mindent, ami a szivünkön fekszik.

A kongresszus realitásának örvendetes bizonyítéka, hogy nem csak közigazgatási emberek készitik elő az anyagot, hanem az ipar és kereskedelem szakemberei is. A kongresszusnak egyik fő témája lesz tehát a vidéki városok ipara és kereskedelme. A győri kereskedelmi és iparkamara e fontos tárgyról egész tanulmányt dolgozott már ki a kongresszus számára.

A nemzetgazdaságnak főfontosságú tényezője, az ipar és kereskedelem pang a jó vidéken. És talán nem csalódnak azok, akik ebben keresik a vidéki városok bajainak kuforrását. És ha e nagy baj orvoslásának csak egy sikeres módját eszeli is ki a kongresszuson: avval már is fényesen megoldotta feladatát.

Nagyon jól fogják tenni a

T Á R C Z A.

Margit esküvője.

Ketten is rajongtak Margitért, a mi éppen nem csodálható, ha meggondoljuk, hogy milyen szép ő a szép lányok között is és milyen szép az ő hozománya.

Mindketten jó állásu emberek voltak; ott dolgoztak egy miniszteriumban és talán kenyeres pajtások is voltak valaha. Mind a kettőt tehetséges embernek ismerte a világ és a lányos mamák mind a kettőnek biztak a jövőjében. Ez pedig csak jó jel!

Horváth Tivadar a társaságok kedveltje volt, Pataky Gusztáv a társaságok esze. Horváthot elegans fellépése, finom modora, behizelkedő természete, simulékonysága tette a társaságok kedvenczév, míg ha tanács, terv, vélemény döntés kellett a társaságnak, akkor Patakyhoz fordultak, ki így a társaságok esze lett. Ők ketten vetélkedtek a szép Szaploneczay Margitért. Azt hiszem, Margit nem a kor-

leánya lett volna, ha nem Horváthnak adott volna előnyt és így Pataky — mint jellemes emberhez illik — kezdett visszavonulni, nem folytatta udvarlásait a leánynál és csak a szükséges és elkerülhetlen érintkezésekre szorítkozott.

Margit szívesen fogadta Horváth Tivadar közeledését, büszke volt arra, hogy lefoglalva tartja és mindenki várta az elmaradhatlan hírt, mely Szaploneczay Margit és Horváth Tivadar eljegyzését jelenti.

Megyei bál volt. Horváth majd minden második táncot Szaploneczay Margittal járta. Pataky senkivel sem foglalkozott és egy ideig az „Öregek” között időzött, majd a buffetbe ment. Alig-alig időzött ott egy negyedóráig s már sarkon akart fordulni, hogy egyuttal haza menjen, mikor Margit jelent meg Horváth karján a teremben.

A találkozás elkerülhetetlen volt és Pataky némán hajtá meg magát a leány előtt, ki kedvesen csicseregte:

— Örülök, hogy látom kedves Pataky, most ritkán van szerencsénk, pedig én nem szívesen nélkülözöm környezetünköl-

— Nagyságod igen kegyes, felelt Pataky.

A táncnak vége volt s a párok a buffet felé tódultak. Egy rendező elfogta Horváthot, mint mondá, hogy bemutassa egy igen kedves családnak. És Margit egy néhány perczele magára maradt Patakyval.

— Mondja, kérdé Margit, mikor Horváth eltávozott, mi az oka, hogy kerül bennünket?

— Téved, felelte a férfi, csakhogy gondolom Ön ma-holnap barátom menyasszonya és nincs ok, hogy legyeskedjek Ön körül.

— Nem mond igazat Pataky. Én egészen mást gondolok, én azt hiszem, hogy önnek választásom nem tetszik és ezért kerül engem, érezteti velem. No ugyebár így van?

Pataky nem felelt.

— Hallgatását válasznak tekintem és most már őszintén kérem, mi kifogása van Horváth ellen?

Mire Pataky válaszolhatott volna, Horváth jelent meg előttük és a beszélgetés félbe szakadt. Pataky pedig meg-

kongresszusi urak, ha behatóan tanulmányozzák ezt a kérdést, mert nincs az a magas közteher, melyet a városi polgárnak a jól jövődelmező ipar és kereskedelem elviselhetővé nem tenne.

A törvény, jog és igazság jelzavaival indult meg az új aera, melynek tisztaságát és egészséges voltát máris érezzük, súlyos anyagi bajaink közepette is. És ezért bizunk benne, hogy a kongresszus határozatai: Magyarország városainak riadója a boldogulásért, nem lesz kiáltó szó a pusztában! Meghallgatásra fogunk találni. Jobb törvényeket fogunk kapni, és melegebb érdeklődésben nagyobb gondozásban lesz részünk, mint ahogy eddig tapasztaltuk.

E cél elérésére ül össze a kongresszus, melyen az eddig jelentkezett huszonöt városon kívül még bizonyára számosan fognak részt venni.

Hirek.

— **Közgyűlés.** A „Baresi sertés-hizlalo részvény-társaság” e hó 21-én d. e. 11 órakor tartotta XV. rendes közgyűlését barestelepi irodahelyiségeiben. A közgyűlésen nagy számmal jelentek meg a részvényesek s élénk érdeklődéssel várták a megnyitását. Ivánkovits Iván üdvözlővén a tagokat, a közgyűlést megnyitja; örömmel adja tudomásul Darányi kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyet dr. Piszár Antal felügyelő-bizottsági tag olvas fel. Darányi ugyanis beleegyezését adja annak, hogy a baresi-sertés-hizlalo kiviteli piacchéz emeltessék, s elrendeli ahhoz a szükséges építkezéseket, állatorvosi felügyeletet, szóval mindazon kellékeket melyek egy állami felügyelet alatt álló kiviteli-mintapiacchéz szükségesek. A közgyűlés tudomásul veszi a miniszter leiratát, s elhatározta, hogy legközelebb ennek komoly megvitatásához egy külön közgyűlés tüzetik ki.

hajtá magát, hüvösen köszönté Horváthot és a ruhatár felé vette útját.

Egy hétre rá megjött Horváth eljegyzése hire Margittal. És mindenki gratulál, — csak Pataky nem mutatkozott.

A válasz pedig, a melylyel Pataky adós maradt, megjött egy levélben, mely hangzott ekként.

„Nagyságos kisasszony!

Horváth okos ember és jó nevű tisztviselő, de nem az az ember, kihez egy oly ártatlan lelkű leány mint Ön, nőül mehet. Ő mást tertozik nőül venni és az jellemzi Őt a legerősebben, hogy e kötelességét nem akarja teljesíteni. Ezért nem méltó Önhöz, kisasszony.

Egy jóakarója.”

Margit sokat zokogott addig, míg Horváth az nap nem mutatkozott. Szemrehányással, kétségbeeséssel fogadták. Ő végigfutott a levélen s egy pillanatig elsápadt, aztán megvetéssel mondá:

— Ez az aljasság, mi hazugság is, meg névtelen támadás is, Pataky műve, de majd megtámadom őt.

Margit meg volt nyugodva, a szere-

A közgyűlés aztán a napirendre tért át. Az igazgatóság évi jelentésében megnyugvással emeli ki, hogy — dacára az országos kedvezőtlen viszonyokra — a baresi sertés-hizlalo ez évi mérlege elég kedvezően záródott, amennyiben 3350 ft. 89 kr. haszon maradt, mely nem annyira az anyagi, mint inkább morális értékkel bír a részvénytársaságra. A közgyűlés 7-ik pontja egy eltávozott felügyelő-bizottsági tag állásának betöltése volt, választás utján. A közgyűlés egyhangúlag Stern Lajost választotta.

— **A Barcs-Drávavidéki Takarékpénztár** e hó 22-én tartotta évi közgyűlését, mely egyuttal tisztújító közgyűlés is lévén, az igazgatóságba a következők lettek beválasztva: Brodszky Károly, Fried Albert, Fuchs Adolf, Kohut Sámuel, Kondrát Imre, Oppler Ignátz, Somogyi János, Stern Hugó, Silberstein Sándor. Felügyelő bizottsági-tagok maradtak a régiék Schapszon J. Géza kivételével, ki helyett Herez József választatott meg.

— **Sorozás.** Bareson a sorozás jövő hó, márczius 7-én kezdődik, s tart 4 napon át. A sorozáson, mint polgári elnök Maár Gyula alispán személyesen is jelen lesz. Dr. Kronberger Adolf városunk járásorvosa, a sorozáson, mint polgári orvos vesz részt.

— **Vasuti-tisztek mulatsága.** Igen sikerült, kis családias jellegű mulatságot rendeztek f. hó 21-én este a Bareson alkalmazott déli-vasuti társaság tisztjei. Ez igazán az ő mulatságjuk volt. Vasuti volt a terület, a termék, hol a mulatság tartatott, s csekély kivétellel csak vasuti-tisztek s azok családjai vettek részt azon. A vasuti vendéglő éttermei ez alkalommal kivételtől mentesültek a megszokott hivatalos formájukból. A fehér terítékű termet mintha csak tündérkezek varázsolták volna át fényesen földiszitett tánczteremmé, mely bizony kissé szűknek bizonyult. Volt sok szép tánczos-hölgy és volt tánczos elég s jó kedve volt mindenkinek, szóval igazi kis bál volt ez. Az összes vasuti tiszték s azok családjaikon kívül ott láttuk dr. Kronberger Adolf járásorvost, Deutsch Izidor takarékpénztári-igaz-

lem vakon hinni kényszeríté s noha kétkedett abban, hogy Pataky irta volna a levelet, immár egy pillanatig sem kételkedett abban, hogy Horváthot tényleg rágalmozta az a levél.

Horváth kihivatta Patakyt, ki nem fogadta el a kihívást, visszautasítá a gyant, mely a névtelen levél írásával őt vádolja és kijelenté, hogy nem ad elégtételt olyasmért, amit rovására betudni nem lehet.

Horváth segédei e nyilatkozattal megelégedtek, de felük nem, és egy sértő levél ment Patakyhoz, ki erre kihivatta Horváthot. Így azután megtörténhetett a párbaj és a második golyóváltásnál Horváth golyója ellenfele tüdejébe hatolt.

Mig Patakyval az orvosok küzdöttek, hogy ha lehet megmentés az életnek, az alatt kitűzték Margit esküvőjét.

Margit boldog volt, mert szerette Horváthot, tetszett neki a szép, elegans fiu s csak az fájt lelkének, hogy Patakyt ily nyomorult állapotban tudta.

Elérkezett az esküvő napja. Horváth barátai oly komoly arczczal gyülekeztek

gatót, Fehér Dezső-, Herceg Jenő-, a baresi leszámító bank tisztjeit, Prinke Sándor babócsai bérlőt, Schmidt Fülöp bonyagy kereskedőt családjaikkal s másokat. A kedélyes társaság kitünő hangulat mellett a késő reggeli órákig maradtak együtt. Pláne a társaság fiatal tisztjei ugyancsak kitartók voltak!

A Csokonyai „Iparkör” f. évi január 27-én tartott jótékonycélu mulatsága — mint bennünket értesítenek — úgy szellemileg, mint anyagilag, igen jól sikerült. Ugyanis a hazafias szellemű csokonyai iparosok mulatságjuk tiszta jövedelmét a Csokonyában felállítandó gróf Széchenyi- és Kossuth szobrok alapjává szánták s nem kevesebb, mint 60 korona 34 fillér maradt meg nekik tisztán a mulatságból, mit most a nemes czélra fordíthatnak. A derék iparosok e helyen is hálás köszönetüket fejezik ki mindazoknak, kik a mulatságon — tekintve a nemes czélt — felülfizetni kegyesek voltak.

— **Meghívó.** A baresi „Chevra Kadisa” f. évi márczius hó 11-én, délután 2 órakor tartja évi közgyűlését az iskola-helyiségében. Közgyűlést megelőzőleg Mózes halálának évforduló-émlékére gyász-isteni-tisztelet fog tartatni. Tárgysor: 1. Szavazatszedő-bizottság, valamint a jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag választása. 2. A választmány jelentése. 3. Számvizsgáló-bizottság jelentése és a felmentvény megadása iránti határozat 4. A választmány indítványa. 5. Tiszteletbeli tagok választása. 6. Elnök, 2 alelnök, pénztárnok, titkár, 5 választmányi és 3 számvizsgálók választása. 7. Indítványok a 39. §. értelmében.

— **A „Baresi Olvasókör”** által e hó 11-én rendezett jótékonycélu estélyre utólag Széki Elemér (Csokonyából) és Pavlinek Antal (Therezienfeldről) urak 4—4 koronát voltak szivesek felül fizetésül beküldeni, mit hálás köszönettel nyugtáz az elnökség.

— **Az angol-búr háború** most érte el a tetőpontját. A mérkőzés színhelye immár a testvér-köztársaság: Oranje szabadállam. A maroknyi búr sereg csodálatos vitézséggel, fokozódó elszánással

a lakodalmas háznál, mintha temetésre jöttek volna, valami titkot rejtettek magukba a násznép és az új pár előtt, mely az esküvő után mindjárt utra kel.

Margit nem vette észre a nyomott hangulatot és meghatottan állt fehér menyasszonyi ruhájában a vendégsereg közepette. A gratuláció nagyon hüvös volt, mint általában az egész hangulat.

Mikor Margitot az első vőfély lesegíté a kocsiról, a menyasszony figyelmét nem kerülte el a kápolna előtt álló halvány, feketébe öltözött nő, kinek sápadt arca oly szenvedő volt és csak két fekete szemé fénylett.

— Ki lehet ez a nő? Kérdé Margit elsápadva és arra gondolt, hátha ennek a levélnek igaza volt.

Az esketésnek vége volt, a násznép hosszú kocsisorban a lakodalomra vonult és egy fiatal ember szomorú arczczal meghatottan mondá a másíknak.

— Ha az új pár tudná, hogy a szegény Pataky egy órával ezelőtt kiszendett!

Szilágyi Gyula.

küzd a tulnyomó angol hadak ellen. Mint-ha csak a thermopylei hősök legendája ujult volna föl. Nem esoda hát, ha nálunk is oly nagy az érdeklődés a délafrikai események iránt. E közérdeklődés fokozásához bizonyára hozzájárul a „Budapest” pol. napilap is, amely francia és angol haretéri tudósítók helyszíni följegyzései és vázlatai után nemcsak szövegben, de képeiben is ugyszólván lépésről lépésre követi a háboru menetét. Hetenként háromszor érdekes képet hoz a csatamezőről. De a „Budapest” más tekintetben is megérdemli a széleskörű pártolást, amelyben immár husz év óta részeseül. Jól szerkesztett, fürgé, magyarizü ujság, amelyben mindenki megtalálja a maga olvasnivalóját. E mellett tekintve terjedelmét, rendkívül olcsó is, egy hónapra 2 korona, negyedévre 6 korona. Az előfizetések a „Budapest” kiadóhivatalához Budapest, IV. ker., Sarkantyus-utca 3. szám alá intézendők.

— **A „Magyar Szó”** című politikai napilap pályafutásának első havában immár meghódította az egész magyar olvasóközönséget. Szószólója ez a lap a tiszta és valódi liberalizmusnak s kiméretlen ostorozója a liberalizmus köpenyébe bújt reakciónak. Bátor és szókimondó, megmondja az igazat fölfelé és lefelé egyaránt. Pártoktól teljesen függetlenül irányítója egyedül a legtisztább szabadelvűség. Politikai czikkeit a legfényesebb tollú publicisták, tárczáit pedig a magyar belletristika elismert kitűnőségei írják. Vidéki és külföldi tudósítói kara révén gyors és megbízható értesüléseket közöl s minden közleményének az aktualitás, eredetiség és érdekesség ad a napibelesü dolgok közül magasan kiemelkedő értéket. Méltányolta ezt a közönség is, mely a „Magyar Szó”-ban friss, változatos, eleven tollal megírt érdekes ujságot kapott, mely ujság külső beosztásában is lerázta magáról a rég megúnt sáblonok nyűgét. Nagy és becses erő, munkájában buzdítása az a hatalmas közönség, mely mindjárt megindulása napján melléje szegődött, jeléül annak, hogy szavát megértette s az lelkében visszhangra talált. A „Magyar Szó” előfizetési ára egész évre 28 korona, fél-évre 14 korona, negyedévre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. A „Magyar Szó” kiadóhivatala Budapesten, Sarkantyus-utca 3. szám alatt van.

— **Aronson Rezső** hangverseny igazgató New-Yorkból tegnap Budapesten időzött, hogy Dunkl Nopbert ural Kubelik 1900—1901 évre való szerződése végett tárgyaljon.

— **Kiváló szerencse.** Az osztálysorsjáték V. osztályu huzásánál a szerencse által kiválóan kegyelt Török A. és Társa bankházánál, Budapest, Váci-körút 4. egy 5000 koronás és még több kisebb nyereményen kívül a 30,000 koronás főnyereményt a 38928. számú sorsjegyre, részben vidéki, részben fővárosi vevők nyerték 1/8 és 2/8 részekben.

— **Legjobb orvosság.** Mindazok, kik gyomorhaj, étvágyhiány, rossz emésztés, májfájdalmak, kólika, vérszegénység, ideges fejfájásban szenvednek, használják a világhírű Pserhofer vértisztító labdacsokat, melyek teljesen ártalmatlanok, gyorsan és biztosan hatnak és a legelsőrendű orvosok által ajánlatnak. Hasznos szolgálatot vélnék tenni t. olvasóinknak, ha e kitűnő gyógyszer b. figyelmükbe

ajánljuk. 1 tekeres mely 6 doboz á 15 labdacso 1.05 ft. A pénz előzetes beküldése után 1 tekeres, 1.25 frtért, 2 tekereset 2.30 frtért, 3 tekereset 3.35 frtért küld bérmentve Pserhofer J. gyógyszerháza, Bécs, I. Singerstrasse 15.

Közönség köréből.

— **Szabóiparosaink helyzete.** Kétségbeesett helyzete hozta be a napokban lapunk szerkesztőségébe egyik szabóiparos polgártársunkat, ki elkeseredett hangon, szánalmat keltve eseteli ügy maga, mint a többi baresi szabóiparos társai helyzetét, hogy munka nélkül állnak, a legnagyobb nyomornak kitéve családjaikkal együtt. E szegény iparos lapunk utján remél helyzetük javításáig segíteni, azáltal, ha Bares és a vidék nemes szívé közönségéhez fordul, kérve szíves pártfogásukat. Nem alamizsnát kérnek, de munkát, hogy ez által kis pénzhez juthassanak, hogy ők is megfelelőhessenek nehéz polgári kötelezettségeiknek.

Szívesen adunk helyet lapunkban szegény szabóiparos polgártársaink érdekében történő ome kérelemnek, hozzá fűzve magunk nézeteit is. Mellőzze közönségünk a városunkba beözönlő pécsi, kaposvári, kanizsai, budapesti stb. idegen város erőszakos iparosait, kik a mi iparosaink rovására csinálnak itt üzleteket. Pártoljuk azokat, kik közöttünk élnek, hiszen vannak nekünk elég tisztességes iparosaink, kik ki tudják elégíteni a mi igényeinket, — még hozzá olcsóbb pénzért. Ne ámitson el bennünket annak az utazó szabónak talán részletfizetéseket is elfogadó ajánlata, drága kamatot fizettető a várakozásért. Azért az ilyeneket mellőznünk kellene s hagyjuk inkább azt a ruhára szánt pénzt benn a községünkben és segítsünk vele szegény iparosaink helyzetén. Kérjük a nagy közönséget, szíveleljék meg, vegyék fontolóra városunk szegény szabóiparosai helyzetét, pártoljuk őket s pártoljuk általában városunk iparosait s szorítsuk ki a tolakodó vidéki iparosokat, kik a mi szegény iparosaink szájából veszik ki a kenyeret. Legyünk e nemes tettben összetartók!

CSARNOK.

Böngészet a tanítók életmezéjén és küzdterein

(Írta és felolvasta: Szalóky Dániel a baresi Olvasókörben 1900. február 11-én a „Tanítók Háza” javára tartott estély alkalmával.)

Tisztelt Közönség!

Szálló igévé lett napjainkban a „Tanítók Háza” ügye. Gyarló emlékezetem pislogó mécesével kezemben: bekopogtatok én is egyik- másik régi tanítótárs házába, szobájába s az ott tapasztalt dolgok napfényre hozásával, sőt méltánylásával kívánom szolgálni a szt. ügyet.

Mint tanköteles ujonezot: ezelőtt 48 évvel kísért be engem édes anyám tanítónk szobájába, az iskolába. Hogy világosabban szóljak: szülőföldemen, annak idejében, a tanító szobájában volt az iskola s az iskolában volt a tanító szobája. Megkönnyítette e körülmény az átültetést a családi élet esemete-ágyából az iskola ve-

teményes kertjébe. A családi élet köréből vett szemlélet és tapasztalás itt folytatást nyert s könnyü szerrel megtörtént az, a minnek ma olyan nagy jelentőséget tulajdonítanak a paedagogusok, hogy: a családot szoros összeköttetésbe kell hozni az iskolával. Ilyen tanító-szobás iskola ezelőtt 50—60 évvel sok helyen volt az országban; lehetett — Somogyországban is!

Túl érzékeny paedagogusaink, s nagyobb igényü fiatal kartársaink, az ilyen miserabilis állapotok hallatára bizonyára erős fejeseváltatást tesznek. Nem zavartak — kérdik a tanulók előmenetelét-, a békeesség, türelem, és szeretet erényeiben való gyarapodásukat, ha (a mi ottan-ottan meg-megtörténhetett) a tanító és tanítóné eszmeesere alakjában bár, erős és kemény argumentumokat használtak egymás feje ellen? Felelet: Nem, mert ilyesféléből a legtöbb gyermek otthon is látott és hallott valamit! Aztán, ha csakugyan az életnek kell nevelnünk: az életnyilvánulások hatása elől nem zárhatjuk el növendékeinket.

Az is megszívlelendő, hogy az ilyen nézeteltérések azalatt is feltűnés nélküli és kedvező elintézés nyerhettek, míg mi nebulók a regulákat és imádságokat diktáló első gyermek után karba zengedeztük el hogy:

Zürzavart, pörpatvart házadból kizárj!

Rossz néppel, eseléddel egy uton ne járj!

Vagy míg elmondtuk, hogy:

Ne vigy minket a kísértetbe,

De szabadíts meg a gonosztól!

(Amen!)

Nem kell ám gondolni, hogy az ilyen gépies diktálás száraz malom nyikorgása, derültséget is nem okozott volna a hallgatóknak! Mikor például egész komolyan diktálja, a gyermek, hogy:

„A esontokat rakd tányérra . . .

(s aztán tévedésből kettőt fordítván, így folytatja:)

Előveszed vén korodba!

Vagy midőn szórakozottságból a halotti ének ezen verssorát: „Az élet csak füst és pára” . . . így diktálja: „Az élet csak füstös párna!”

Az ilyen „tanítók házában” (szobájában) mégis csak megtanultuk két év alatt a silabizáló olvasást, harmadik évben az írást (mert ekkor még a sirva olvasás, bőfögtető rendszer ismeretlen volt!) a negyedik évben a számolás elemeit, néhány éneket és bemagolva a katechismust, versben a földrajzot stb. Ekkor tudtam meg azt is Somogy megyéről, hogy „Somot, almát, körtét itt eleget ehetsz! . . .” (Tovább nem mondom, mert régen volt s ma már talán nem is igaz!)

A silabizálást nagy tökélyre vittük. Aki közülünk eltudta silabizálni a „Rákóczy lovának kitörött a lába” féle mondatot: az — szerintük — letette az érettségi vizsgát. Én is letettem, hála istennek!

Az akkori tanítók milyen „tanítók házában” laktak: könnyü elgondolni! Füstös konyha, zsúpp, vagy nádtető a házon, kis ablakok, nagy szegénység! . . . Mit beszéltek? Dehogyan volt szegénység! . . . Mennyi tojást és esőves kukoriczát lopt. . . (Uram boesá, majd azt mondtam: loptunk és) hordtunk a mestramnak minden szerdán és szombaton délután, hogy játszhasunk; fűtésre való szalma-esutakot pedig mily sokat összehordtunk hónalj alatt téli reggeleken és délutánoként! . . . Abból is mennyi haszna lehetett a rektramnak,

hogy a ludszárny általunk elvitt 3—4 to-
lából (a miért ezt irótoltnak megpeniczi-
lusozta) 2—3 darabot is visszatartott ma-
gánknak! . . . A konvenzió hosszú sorozat-
ában meg benne volt ám a sonka, csibe,
kender, len, só, hus és faggyu is! . . .
Abban az időben az is divat volt, hogy a
tanító ajándékot kapott a szülőktől, külö-
nösen azért, hogy fiok vagy leányok a
sorrendben elsőbb, vagy éppen első lehes-
sen! Ez is hozott valamit a konyhára! . .
Az sem megvetendő állapot, sőt élvezet
lehetett, hogy míg a gyerek regulákat,
imádságokat vagy sokszorozó táblát dik-
tált s így a mestram szelleme köztük
volt: testi állapotjában elmehegetett vadász-
ni, halászni és madarászni is! . . . Aztán
el elhajszolták halottí torba, disznótorba,
lakodalomba, keresztelői áldomásokra, mert
komasági viszonyba keveredett majd nem a
fél faluval! Az eszem-iszom élvezetétől
és hasznaitól eltekintve: milyen nagy
horderejű volt az ilyen társas mulatozás
az eklézsia, község s egyesek dolgára, sőt
élelsorsára nézve is! — Tanító kereszt-
pám keresztelői áldomásokról felköszöntőjé-
nek tulajdoníthatom én is, hogy tanítóvá
lettem, mert — mint édes anyám beszéli —
erősen hangsúlyozta, hogy „az első gyer-
meket az Urnak kell szentelni.“

Volt egy kis jövődelmük a harango-
zásból, kántorkodásból és nótáriuskodás-

ból is. Rikató bucsuzatóik közül máig is
fennmaradt néhány versezet. A hirtelen
halál okát p. o. ezen szem és sziv facsa-
ró hatású verssel tudatta egyik verselő,
hogy:

„Akkor érte őt el a halálnak szele,
Mikor a konyhába nyers tormát re-
szele!“

A mennyország távolságáról pedig
egy másik illetéknéppen szerzett némi
fogalmat hallgatóiban:

„Messze az mennyország, két nagy
oszlop tartja;

S mindkettő oly hosszú, mint az
Duna partja!“

Ezen bucsuzatókat hallgató jó, jám-
bor hívek közül való lehetett az az atya-
fi is, a ki egyizben (fukarságból) zabot
vitt a rektramnak buza-konventió helyett,
de midőn a rektor komoly méltósággal
ráijesztett, ezt mondván: „jól van atyafi!
eddig én a buzáért beszéltem a katedrán,
de ha ezután a zabtól csak nyeríteni tu-
dok s e miatt a gyülekezet felzudul: ma-
gának tulajdonítsa a következeseket“
nyakra főre sietett haza az atyafi, hogy
a zabot buzával cserélje ki! . .

A papi lakás ritkán vált be nekik
a „tanítók házává“, mert nem akarták el-
fogadni — különösen a papnétól vagy a
gazdaasszonytól — a subordinatiót; meg
aztán nem is értett mindegyik az — asz-
talterítéshez!

El-ementek volna kollegáikhoz, a

szomszéd tanítók házába is gyakrabban,
csakhogy az ilyen kirándulás nagy koc-
kázattal járt rájuk nézve, mert a régi
Canonok paragraphusaiból fejükre ezítálta
az akkori igazságszolgáltatás, hogy: „a
torkos és hasuk hizláló némely mesterek
szomszédjokat jóllakásért, ivásért gyakor-
ta látogatják; két, három, sőt több napon
is távol levén oskolájoktól. . . E bünte-
vésnek szabadságát elmettük!!!

A kötelesség teljesítést pedig ugyan-
osak lelkükre kötötte a Canon, midőn
azt parancsolta, hogy „ha az egyszer el-
kezdet leczkét esztendeig el nem végzik:
fizetésüktől és esztendeig való béruktól,
mint haszontalan herék és béresek meg-
fosztassanak. A nem-tanulók és a nem-
tanítók pedig — a minémük sok falusi
és feleséges mesterek — elküldessenek.“

Ráfogták szegény mesterekre, hogy
az ő idejükben „tanítók háza“ volt a ven-
dégő is, a hol gyakran és nagyokat ido-
gáltak. Mi azonban — hálás utódok —
ezt kereken tagadjuk, hanem mivel ak-
kor a mesteri és nótáriusi hivatal egy
személyben vesztegelt: ráfogjuk az iddo-
gálást a — jegyzőre! A jegyzők meg (a
cinkotai kántorra és szinművek borvi-
rágos kántor-hőseire utalva) és feltevés
és ráfogás ellen máig is erélyesen tilt-
koznak. Innen van még (manapjainkban
is) a jegyzők és tanítók közötti idegenke-
dés és bizalmatlankodás! . . Kár! . . Kár! . .
(Folyt. köv.)

Esemény
a magyar
irodalomban!

Nagy Képes Világtörténet

AZ EGYETEMES TÖRTÉNE-
LEM KLASSIKUS KÖNYVE,
A LEGGAZDAGABB TÖR-
TÉNELMI KÉPTAR

Tizenkét kötetben

Eddigél három kötet jelent
meg. — Négy havonkint jön
egy egy kötet

Bővebbet a prospektus, melyet
mindenki ingyen kap

A teljes mű ára
192 korona

Szerkeszti a legkiválóbb magyar
írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető
3 koronás
csekély havi
részletfizetésre

e rendelőlap se-
gélyével, mely
kivágandó és le-
velezőlpra ra-
gasztva hozzánk
beküldendő.

Révai Testvé-
rek Irodalmi In-
tézeti Részvén-
társaság
Budapest
VIII., Üllői-ut 18.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságától Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

czimű művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigél három kötet jelent meg s a további kötetek 4 havonkint jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonkint mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Kelt:..... Név:.....

Állás:.....